

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва і хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музично-теоретичні студії: Теорія музики

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	2045/23
<i>Григорук</i> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	2023 р.

Розробник:

Ольга Лігус, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Богдан Дем'яненко, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти.

Викладач: Богдан Дем'яненко, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від "28" серпня 2023 року № 11

Завідувач кафедри _____

 Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

__ . __ . 2023 р.

Гарант освітньої програми _____

 Яна КИРИЛЕНКО

Робочу програму перевірено

__ . __ . 2023 р.

Заступник декана _____

 Інна ТКАЧЕНКО

Пролонговано:

на 20 __ /20 __ н.р. _____ (

), «__» 20__ р., протокол №__

на 20 __ /20 __ н.р. _____ (

), «__» 20__ р., протокол №__

на 20 __ /20 __ н.р. _____ (

), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

I семестр

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
«Музично-теоретичні студії: Теорія музики»			
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>		
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>		
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>4/120</i>		
<i>Курс</i>	<i>1</i>	-	
<i>Семестр</i>	<i>1</i>	-	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>2</i>		
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	-
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>	<i>60</i>	-
<i>Аудиторні</i>	<i>28</i>	<i>28</i>	-
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	-
<i>Семестровий контроль</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	-
<i>Самостійна робота</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	-
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	<i>екзамен</i>	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета - формування системи знань про музичне мистецтво в його логіко-композиційному та жанрово-стильовому аспектах.

Завдання:

- засвоєння понятійної бази музичного мистецтва;
- опанування правил музичної нотації;
- пізнання логіки побудови музичної тканини на різних рівнях структурної організації;
- оволодіння музикознавчою термінологією;
- розширення музично-слухової ерудиції;
- формування початкового досвіду цілісного, композиційного та стилістичного аналізу музичних творів;
- виховання осмисленого ставлення до музичного мистецтва різних епох;
- розвиток навичок роботи з музично-теоретичною літературою.

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу студент формує такі програмні компетентності:

Загальні компетентності:

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність працювати автономно.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

- Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

- Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- Здатність застосовувати базові знання музично-теоретичних систем, провідних концепцій та отримані знання з педагогіки та психології у педагогічній діяльності з фаху.
- Здатність оперувати професійною термінологією.
- Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

- Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської та диригентської діяльності.
- Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).
- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- Демонстрація музично-теоретичних, культурно-історичних знань з музичного мистецтва. Знати основи педагогіки та психології та володіти навчальним репертуаром з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Вивчення курсу Музично-теоретичні студії: Теорія музики передбачає тісний зв'язок із такими спеціальними дисциплінами як *Сольфеджіо, Гармонія, Аналіз музичних творів, Поліфонія, Сольний спів, Фортепіано, Джазове сольфеджіо та джазова імпровізація, Естрадний вокальний ансамбль, Камерний ансамбль, Робота з концертмейстером над вокальним репертуаром, Історія української музики, Історія зарубіжної музики, Історія естради, Методика розвитку музичного слуху, Музична педагогіка та музична психологія, Методика роботи з вокальним ансамблем, Методика викладання вокалу, Диригентський клас: Диригування, Диригентський клас: Аранжування та читання партитур для вокальних ансамблів*. Навчальний матеріал дисципліни охоплює приклади світової та української класичної і естрадної музики, творів сучасних українських та зарубіжних композиторів, зразків народної української творчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

I семестр

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
			Аудиторна:		Самостійна
			Лекційні	Практичні	
Змістовий модуль 1. Музична фонетика: звук, інтервал, акорд					
Тема 1.1.	Звук: властивості, позначення, енгармонізм. Музичний стрій. Тривалості нот і пауз.	6	2	2	2
Тема 1.2.	Висота звука: нотний стан, ключі. Запис дво- та триголосся. Прості інтервали, їх обернення. Складені інтервали.	6	2	2	2
Тема 1.3.	Консонуючі та дисонуючі інтервали. Енгармонізм інтервалів. Акорди: тризвуки та їх обернення.	6	2	2	2
Модульний контроль		2			
Разом		20	6	6	6
Змістовий модуль 2. Музична морфологія: лад, тональність, розв'язання дисонансів					
Тема 2.1.	Поняття ладу. Монодичні та гармонічні лади. Види мажору та мінору.	5	2	2	1
Тема 2.2.	Тональність. Транспозиція. Кварто-квінтове коло. Спорідненість тональностей. Хроматизм. Відхилення, модуляція.	6	2	2	2
Тема 2.3.	Інтервали мажору і мінору. Розв'язання інтервалів у діатоніці. Хроматичні інтервали та їх розв'язання.	6	2	2	2
Тема 2.4.	Септакорди та їх обернення. Розв'язання дисонуючих акордів.	6	2	2	2
Модульний контроль		2			
		15			
Разом		40	8	8	7
Усього		60	14	14	13

II семестр

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
			Аудиторна:		Самостійна
			Лекційні	Практичні	
Змістовий модуль 3. Метр, ритм і нотна графіка					
Тема 3.1.	Метр і ритм. Прості, складні, мішані та змінні тактові розміри. Групування тривалостей.	6	2	2	2
Тема 3.2.	Мелізми, знаки скороченого запису, іноземні музичні терміни, позначення динаміки та штрихів, партитурна система.	3	2	-	1
Модульний контроль		2			
Разом		11	4	2	3
Змістовий модуль 4. Музичний синтаксис і форми					
Тема 4.1.	Музичний синтаксис. Склад. Фактура. Музичний стиль, жанр і форма.	6	2	2	2
Тема 4.2.	Проста одно- та двочастинна форма. Варіації.	6	2	2	2
Тема 4.3.	Проста і складна тричастинна форма. Рондо.	6	2	2	2
Тема 4.4.	Поліфонічні форми, мотетна форма. Фуга.	6	2	2	2
Тема 4.5.	Сонатна форма. Циклічні форми. Сонатно-симфонічний цикл.	8	2	4	2
Модульний контроль		2			
Семестровий контроль		15			
Разом		49	10	12	10
Усього		60	14	14	13

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МУЗИЧНА ФОНЕТИКА: ЗВУК, ІНТЕРВАЛ, АКОРД

Тема 1.1. Звук: властивості, позначення, енгармонізм. Музичний стрій. Тривалості нот і пауз

Фізичний та психологічний аспекти музичної системи. Висота, тембр, гучність, тривалість звука. Діапазон, регістри, звукоряд, октави. Складове та літерне позначення звуків. Знаки альтерації. Енгармонізм звуків. Звук як фізичне явище. Тембр звуку з погляду акустики. Поширення, відбиття і поглинання звуку. Музичний стрій: піфагорів, темперовані строї. Тривалості та паузи італійської круглої нотації.

Література: 2, 3, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 23, 24.

Тема 1.2. Висота звука: нотний стан, ключі. Запис дво- та триголосся. Прості інтервали, їх обернення. Складені інтервали.

Нотний стан, його історичні різновиди. Інші історичні способи нотування звуковисотності. Виникнення ключів та їх графіки. Ключі *до*, *фа* та *соль*. Ключ *до* в різних позиціях на нотоносці. Види співзвуч. Інтервали в натуральному звукоряді. Інтервали мелодичні та гармонічні. Ступенева та тонова величина інтервалів. Прості інтервали і закономірності їх обернення. Складені інтервали.

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 1.3. Консонуючі та дисонуючі інтервали. Енгармонізм інтервалів. Акорди: тризвуки та їх обернення.

Досконалі та недосконалі консонанси, акустичні дисонанси, ладові дисонанси. Діатонічні та хроматичні інтервали. Зонна природа музичного слуху. Пасивний та активний енгармонізм інтервалів. Акорди терцієвої будови. Інтервальна структура мажорного, мінорного, зменшеного та збільшеного тризвуків. Обернення тризвука та їх інтервальна структура.

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МУЗИЧНА МОРФОЛОГІЯ: ЛАД, ТОНАЛЬНІСТЬ, РОЗВ'ЯЗАННЯ ДИСОНАНСІВ

Тема 2.1. Поняття ладу. Монодичні та гармонічні лади. Види мажору та мінору.

Звукоряд і лад. Види ладової організації. Зразки монодичних ладів, їх характеристики та функції звуків у них. Середньовічні лади, лади в українському фольклорі. Гармонічні лади, їх відмінності від монодичних, функціональна система. Види мажору та мінору в європейській класико-романтичній музиці.

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 2.2. Тональність. Транспозиція. Кварто-квінтове коло і спорідненість тональностей. Хроматизм. Відхилення, модуляція.

Транспозиція звуковисотної структури ладу. Поняття тональності. Ключові знаки і кварто-квінтове коло тональностей. Тональності першого ступеня спорідненості. Відхилення і модуляція. Хроматизм і альтерація. Правопис хроматичної гами.

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 2.3. Інтервали мажору і мінору. Розв'язання інтервалів у діатоніці. Хроматичні інтервали та їх розв'язання.

Інтервали на ступенях натурального мажору і мінору. Поняття розв'язання. Розв'язання дисонуючих інтервалів в діатоніці. Характерні інтервали гармонічного мінору і мажору, альтеровані інтервали та їх розв'язання.

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 2.4. Септакорди та їх обернення. Розв'язання дисонуючих акордів.

Види септакордів за інтервальною структурою і їх фонізм. Основні та побічні септакорди. Септакорди на ступенях натурального і гармонічного мажору та мінору. Обернення септакордів.

Принципи розв'язання септакордів та їх обернень. Ведення септими. Розв'язання основних септакордів. Розв'язання обернень основних септакордів.

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕТР, РИТМ І НОТНА ГРАФІКА

Тема 3.1. Метр і ритм. Прості, складні, мішані та змінні тактові розміри. Групування тривалостей.

Принципи організації музичного часу. Історія запису музичного часу. Модальна та мензуральна ритмічні системи. Київська нотація доби Бароко. Ритм, метр. Такт і його поява. Тактова доля і тактовий розмір. Прості й складні тактові розміри. Традиція графічного оформлення запису ритму (правила групування тривалостей в інструментальній та вокальній музиці). Мішані та змінні тактові розміри. Особливі види ритмічного поділу (*triolet*). Затакт. Синкопа. Пунктирний та ломбардський ритм. Свінг. Винятки з правил групування.

Література: 2, 3, 4, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 19, 20, 22, 23, 24, 27.

Тема 3.2. Мелізми, знаки скороченого запису, іноземні музичні терміни, позначення динаміки та штрихів, партитурна система.

Мелізми, прикраси доби Бароко, Класицизму та Романтизму. Їх запис, розшифровка та особливості виконання. Регіональні та історичні відмінності у прочитанні тих самих мелізмів. Історія інших нотних позначень: штрихів, динамічних позначень, позначень темпу і характеру. Іншомовні музичні терміни. Історія партитурного запису. Аколади.

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 20, 23, 24.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МУЗИЧНИЙ СИНТАКСИС І ФОРМИ

Тема 4.1. Музичний синтаксис. Склад. Фактура. Музичний стиль, жанр і форма.

Мелодична лінія та її будова. Цезура. Вокальна та інструментальна мелодія. Мелодичний і гармонічний каданс. Різновиди кадансів. Монодія, поліфонічний, гомофонно-гармонічний склад. Різновиди фактури та їх значення. Стиль і жанр: взаємообумовленість, відмінність.

Література: 1, 8, 12, 15, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26.

Тема 4.2. Проста одно- та двочастинна форма. Варіації.

Походження та історичне значення простих музичних форм. Приуроченість до жанрів. Проста одночастинна форма. Фраза, речення, період. Строфічна форма. Проста двочастинна форма. Старовинна двочастинна форма. Варіантність у народній музиці. Варіації на *basso ostinato*. Чакона, пасакалія, граунд. Варіації в музиці Класицизму та Романтизму. Монотематизм.

Література: 1, 12, 18, 19, 23, 24, 25.

Тема 4.3. Проста і складна тричастинна форма. Рондо.

Структура та історична роль простої тричастинної форми. Тричастинна форма у вокальній музиці Бароко. Складна тричастинна форма. Її структура. Тріо. Менует, скерцо. Пісенні форми з приспівом. Форма рондо в музиці Класицизму і її значення.

Література: 1, 12, 18, 19, 23, 24, 25.

Тема 4.4. Поліфонічні форми, мотетна форма. Фуга.

Поліфонія і її різновиди. Імітаційна поліфонія. Проста імітація, канон. Мотетна форма у музиці Ренесансу та Бароко. Поліфонічні прийоми роботи з музичним матеріалом. Форми на *cantus firmus*. Фуга, відмінності від річеркару та канцони. Структура теми. Різновиди фуги, структура, тональний план. Стрета.

Література: 1, 4, 5, 6, 12, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25.

Тема 4.5. Сонатна форма. Циклічні форми. Сонатно-симфонічний цикл.

Значення сонатної форми в музиці. Структура сонатної форми. Тональний план. Відмінності сонатної форми у композиторів Класицизму і Романтизму. Циклічні форми. Сюїта, концерт. Сонатно-симфонічний цикл. Музичні форми в ораторіальних жанрах та опері.

Література: 1, 12, 18, 19, 23, 24, 25.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Музично-теоретичні студії: Теорія музики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр I

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування практичних занять	1	3	3	4	4
Робота на практичних заняттях	10	3	30	4	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
Разом		-	76	-	93
Максимальна кількість балів: 169					

Семестр II

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів

Відвідування лекцій	1	2	2	5	5
Відвідування практичних занять	1	1	1	6	6
Робота на практичних заняттях	10	1	10	6	60
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	5	25
	Разом	-	48	-	121
Максимальна кількість балів: 169					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1		
Музична фонетика: звук, інтервал, акорд		
1.1.	Звук: властивості, позначення, енгармонізм. Музичний стрій. Тривалості нот і пауз.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
1.2.	Висота звука: нотний стан, ключі. Запис дво- та триголосся. Прості інтервали, їх обернення. Складені інтервали.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
1.3.	Консонуючі та дисонуючі інтервали. Енгармонізм інтервалів. Акорди: тризвуки та їх обернення.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2		
Музична морфологія: лад, тональність, розв'язання дисонансів		
2.1.	Поняття ладу. Монодичні та гармонічні лади. Види мажору та мінору.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
2.2.	Тональність. Транспозиція. Кварто-квінтове коло. Спорідненість тональностей. Хроматизм. Відхилення, модуляція.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
2.3.	Інтервали мажору і мінору. Розв'язання інтервалів у діатоніці. Хроматичні інтервали та їх розв'язання.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
2.4.	Септакорди та їх обернення. Розв'язання дисонуючих акордів.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3		
Метр, ритм і нотна графіка		
3.1.	Метр і ритм. Прості, складні, мішані та змінні тактові розміри. Групування тривалостей.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
3.2.	Мелізми, знаки скороченого запису, іноземні музичні терміни, позначення динаміки та штрихів, партитурна система.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4		
Музичний синтаксис і форми		
4.1.	Музичний синтаксис. Склад. Фактура. Музичний стиль, жанр і форма.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.

4.2.	Проста одно- та двочастинна форма. Варіації.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
4.3.	Проста і складна тричастинна форма. Рондо.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
4.4.	Поліфонічні форми, мотетна форма. Фуга.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.
4.5.	Сонатна форма. Циклічні форми. Сонатно-симфонічний цикл.	1. Опрацювати літературу з теми. 2. Виписати визначення нових понять і термінів. 3. Виконати усні та письмові завдання.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи: 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Модульний контроль здійснюється у письмовій формі.

Максимальна кількість балів: 25

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Оскільки дисципліна вивчається протягом двох семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Навчально-методична карта дисципліни

I семестр

Разом 60 год.: лекційні – 14 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 13 год., модульний контроль – 4 год.							
Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Музична фонетика: звук, інтервал, акорд			Музична морфологія: лад, тональність, розв'язання дисонансів			
Кількість балів за модуль	76			93			
	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.
Теми занять	Звук: властивості, позначення, енгармонізм. Музичний стрій. Тривалості нот і пауз	Висота звука: нотний стан, ключі. Запис дво- та триголосся. Прості інтервали, їх обернення.	Консонуючі та дисонуючі інтервали. Енгармонізм інтервалів. Акорди: тризвуки та їх обернення	Поняття ладу. Монодичні та гармонічні лади. Види мажору та мінору	Транспозиція. Кwartо-квінтове коло. Спорідненість тональностей. Хроматизм.	Інтервали мажору і мінору. Розв'язання інтервалів у діагоніці. Хроматичні інтервали та обернення	Септакорди та їх обернення. Розв'язання дисонуючих акордів
Лекційні заняття (7 балів)	1	1	1	1	1	1	1
Практичні заняття (77 балів)	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*1
Самостійна робота (35 балів)	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)			
Разом за перший семестр	169 балів						

II семестр

Модулі		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			
Назва модуля	Метр, ритм і нотна графіка		Музичний синтаксис і форми				
Кількість балів за модуль	48		121				
Теми занять	3.1.	3.2.	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.	4.5.
	Метр і ритм. Прості, складні, мішані та змінні тактові розміри. Групування	Скороченого запису, іноземні музичні терміни, позначення	Музичний синтаксис. Склад. Фактура. Музичний стиль, жанр і форма	Проста одно- та двочастинна форма. Варіації	Проста і складна тричастинна форма. Рондо	Поліфонічні форми, мотетна форма. Фуга	Сонатна форма. Циклічні форми. Сонатно-симфонічний цикл
Лекційні заняття (7 балів)	1	1	1	1	1	1	1
Практичні заняття (77 балів)	(1+10)*1	-	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*1	(1+10)*2
Самостійна робота (35 балів)	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)				
Разом за другий семестр	169 балів						
Коефіцієнт	$(169 + 169) : 60 = 5,63$						

8. Рекомендована література:

Основна

1. Аналіз музичних творів: навчальний посібник для мистецьких закладів I-II рівнів акредитації / Бортнік А.С., Музичук І.В., Пастуханова Н.В., Чайковська О.В. Рівне: РДГУ, 2011. 138с.
2. Андреева О. Основи музичної грамоти. Вид. 5-те випр. і допов. Київ : Музична Україна, 1993. 136 с. : нот.
3. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо: навч. посібник. Ч. 1-2. Київ : Музична Україна, 1969. 198 с.
4. Герасимова-Персидська Н. Музика. Час. Простір. Київ: Дух і Літера, 2012. 408 с.
5. Герасимова-Персидська Н. *Послання Ап. Павла в творі Г. Шютца та партесному концерті*. Українсько-німецькі музичні зв'язки минулого і сьогодення. Зб. статей. Київ, 1998. С. 6-21.
6. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII–XVIII ст. Київ: Музична Україна, 182 с.
7. Дем'яненко Б. Трактат «Препорция» з київського рукопису XVIII століття: критична публікація тексту. Ред. Ю. Ясіновський. Львів: Видавець Тарас Тетюк, 2018. 44 с.
8. Дем'яненко Б. М. Індивідуально-стильова специфіка музичного мовлення в партесних композиціях другої половини XVII – першої половини XVIII століття. Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Київ, 2021. 17 с.
9. Іванов В. Навчання церковного співу в Україні у IX–XVII ст. Київ: Музична Україна, 1997. 248 с.
10. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: навч. посібник. Харків : Фактор, 2004. 352 с.
11. Кравцов Т. *Де вони, унтертони Гуго Рімана?* Українсько-німецькі музичні зв'язки минулого і сьогодення. Київ, 1998. С. 148-152.
12. Лисько З. Музичний словник. Стрий: видавництво Музичного Товариства ім. М.Лисенка, філія в Стрию. / Репринт. вид. Стрий: 1933. Київ: Музична Україна, 1994. 168с.
13. Медведик Ю. Українська духовна пісня XVII–XVIII ст. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2006. 324 с.
14. Павлюченко С. Елементарна теорія музики: посіб. для муз. шк. та уч-щ. Київ : Музична Україна, 1997. 160 с.
15. Побережна Г. І., Щириця Т. В. Загальна теорія музики: підручник. Київ : Вища школа, 2004. 303 с.
16. Поляковська С. П. Використання довідникових матеріалів з музичної грамоти. Вінниця : Нова Книга, 2012. 40 с.
17. Пяковський І. Поліфонія в українській музиці. Київ, 2012. 272 с.
18. Скоромний В.П. Аналіз музичних творів: практикум. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 78 с.
19. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики 4-те вид., перероб. і доп. Харків : Факт, 2007. 384 с.
20. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Суми: Собор, 2002. 184 с.
21. Чекан Ю. Інтонаційний образ світу: монографія. Київ, 2009. 227 с.
22. Шевчук О. *Київська нотація*. Українська музична енциклопедія / НАН України, ІМФЕ ім.

М. Т. Рильського; Г. Скрипник (голов. ред.); А. Калениченко (заст. голови), І. Сікорська (відп. секретар). Т. 2: Е–К / редкол. тому: І. Сікорська (голова, наук. ред.), Н. Костюк (заст. голови). К., 2008. С. 377–382.

23. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник Київ: Заповіт, 1998. 367 с.
24. Юцевич Є. Музика: словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2003. 352 с.
25. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми). Тернопіль: СМП "АСТОН", 1999. 208 с.
26. Demianenko V. *Texture in eight-part partes concerts from the second half of the seventeenth - first half of the eighteenth century (questions of typology)*. Journal of the International society for orthodox church music. Vol.3, Section I: Peer-reviewed articles, pp.1-21.
27. Sorce R. Music Theory for the Music Professional: A comparison of Common-practice and popular Genres. New York University. Ardsley House, Publishers, 1995. 620 p.

9. Додаткові ресурси

ЕНК: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=24491>

Онлайн-платформи:

1. <http://www.earbeater.com/online-ear-training>
2. <https://utheory.com/>
3. <https://www.musical-u.com/ear-training-exercises/>
4. <https://practicesightreading.com/>
5. <http://term.in.ua/>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МУЗИЧНА ФОНЕТИКА: ЗВУК, ІНТЕРВАЛ, АКОРД

Тема 1.1. Звук: властивості, позначення, енгармонізм. Музичний стрій. Тривалості нот і пауз

Практичне заняття №1

Мета: ознайомлення з основними характеристиками і параметрами музичного звуку; засвоєння складу натурального звукоряду та структури звукоряду рівномірно-темперованого строю, принципу енгармонічної рівності звуків; вільне оперування літерною системою позначень звуків; систематизація знань про тривалості звуків і пауз.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 23, 24.

Тема 1.2. Висота звука: нотний стан, ключі. Запис дво- та триголосся. Прості інтервали, їх обернення. Складені інтервали

Практичне заняття №2

Мета: засвоєння базових принципів фіксації висоти музичного звуку в різних ключах; набуття практичних навичок запису дво- та триголосся на одному нотному стані; систематизація знань про ступеневу і тонову величину інтервалів; відпрацювання навичок усної та письмової побудови обернень інтервалів; засвоєння назв і позначень складених інтервалів.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 1.3. Консонуючі та дисонуючі інтервали. Енгармонізм інтервалів. Акорди: тризвуки та їх обернення

Практичне заняття №3

Мета: осмислення поняття інтервалу як конструктивного та виразового елемента музичної мови; класифікації інтервалів на досконалі і недосконалі консонанси, акустичні й ладові дисонанси; з'ясування причин появи енгармонізму інтервалів та набуття практичних навичок побудови енгармонічно рівних інтервалів; систематизація знань про співзвуччя, зокрема, акорди; відпрацювання навичок побудови мажорних, мінорних, збільшених і зменшених тризвуків та їх обернень.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МУЗИЧНА МОРФОЛОГІЯ: ЛАД, ТОНАЛЬНІСТЬ, РОЗВ'ЯЗАННЯ ДИСОНАНСІВ

Тема 2.1. Поняття ладу. Монодичні та гармонічні лади. Види мажору та мінору

Практичне заняття №4

Мета: осмислення поняття ладу як логічно впорядкованої системи взаємодії звуків і співзвуч; розширення уявлення про ладові функції; ознайомлення з різними принципами класифікації ладів; засвоєння ладових особливостей трьох видів мажору та мінору; оволодіння навичками усної та письмової побудови тетраходів, гам мажору та мінору.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 2.2. Тональність. Транспозиція. Кварто-квінтове коло і спорідненість тональностей. Хроматизм. Відхилення, модуляція

Практичне заняття №5

Мета: закріплення поняття тональності; систематизація знань про ключові знаки та кварто-квінтове коло тональностей; відпрацювання практичних навичок знаходження ключових знаків тональності, знаходження тональності за ключовими знаками і відомою тонікою, знаходження тональностей першого ступеня спорідненості до заданої; набуття навичок транспозиції; набуття вміння розрізняти на практиці відхилення від модуляції; засвоєння понять хроматизм і альтерація; набуття навичок правопису хроматичної гами.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 2.3. Інтервали мажору і мінору. Розв'язання інтервалів у діатоніці. Хроматичні інтервали та їх розв'язання

Практичне заняття №6

Мета: набуття навичок будувати всі діатонічні інтервали заданої величини у заданій тональності, знаходити всі можливі тональності, у яких може бути побудований даний інтервал, розв'язувати усно та письмово нестійкі інтервали в тональності, а також дисонанси, будувати та розв'язувати хроматичні інтервали.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

Тема 2.4. Септакорди та їх обернення. Розв'язання дисонуючих акордів

Практичне заняття №7

Мета: набуття навичок побудови септакордів різних видів та їх обернень, розрізнити основні та побічні септакорди, засвоїти загальні принципи розв'язання септакордів, навчитися розв'язувати основні септакорди та їх обернення.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 10, 12, 14, 19, 23, 24.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕТР, РИТМ І НОТНА ГРАФІКА

Тема 3.1. Метр і ритм. Прості, складні, мішані та змінні тактові розміри. Групування тривалостей

Практичне заняття №8

Мета: закріплення знань про різні історичні системи організації музичного часу, прості і складні тактові розміри, особливі види ритмічного поділу, затакт, синкопу, пунктирний і ломбардський ритм, свінг; набуття практичних навичок групування тривалостей у простих та складних тактових розмірах, закріплення знань про поширені винятки з правил групування.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 2, 3, 4, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 19, 20, 22, 23, 24, 27.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МУЗИЧНИЙ СИНТАКСИС І ФОРМИ

Тема 4.1. Музичний синтаксис. Склад. Фактура. Музичний стиль, жанр і форма

Практичне заняття №9

Мета: набуття навичок аналізу мелодичної лінії, розрізнення мелодій вокальної та інструментальної природи, розвиток вміння відрізнити в музичному тексті каданси згідно їх класифікації, закріплення знань про склад, фактуру, музичний стиль та жанр.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 1, 8, 12, 15, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26.

Тема 4.2. Проста одно- та двочастинна форма. Варіації

Практичне заняття №10

Мета: закріплення шляхом аналізу музичних творів знань про просту одночастинну форму, строфічні форми, просту двочастинну форму, варіації у музиці Бароко, Класицизму та Романтизму.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 1, 12, 18, 19, 23, 24, 25.

Тема 4.3. Проста і складна тричастинна форма. Рондо

Практичне заняття №11

Мета: закріплення шляхом аналізу музичних творів знань про просту тричастинну форму, пісенні форми, форму рондо.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 1, 12, 18, 19, 23, 24, 25.

Тема 4.4. Поліфонічні форми, мотетна форма. Фуга

Практичне заняття №12

Мета: закріплення шляхом аналізу музичних творів з української та зарубіжної музичної спадщини знань про мотетну форму та поліфонічні форми, про поліфонічні прийоми роботи з музичним матеріалом; набуття вміння аналізувати фугу.

Література: 1, 4, 5, 6, 12, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Тема 4.5. Сонатна форма. Циклічні форми. Сонатно-симфонічний цикл

Практичне заняття №13

Мета: закріплення шляхом аналізу музичних творів знань про сонатну форму, її структуру та тональний план у музиці Класицизму та Романтизму.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 1, 12, 18, 19, 23, 24, 25.

Практичне заняття №14

Мета: закріплення шляхом аналізу музичних творів з української та зарубіжної музичної спадщини знань про циклічні форми доби Бароко, Класицизму та Романтизму, про музичні форми в ораторіальних жанрах та в опері.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Відповісти на усні запитання
3. Зробити письмове завдання
4. Виконати вправи на фортепіано

Література: 1, 12, 18, 19, 23, 24, 25.